

СОЦІОЛОГІЯ

УДК: 316.325

DOI: <https://doi.org/10.21564/2663-5704.55.268537>

Погрібна Вікторія Леонідівна, докторка соціологічних наук, професорка, професорка кафедри соціології та політології, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна
e-mail: vilpog2017@gmail.com
ORCID: 0000-0002-5101-0386

ФОРМАТИ СВІТОУСТРОЮ В УМОВАХ СИСТЕМНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ: ПОГЛЯД СОЦІОЛОГА

У статті проводиться аналіз процесів, що характеризують зміну форматів світоустрою за часів переходу від SPOD- до VUCA-, а потім і BANI-світу. Оцінюються результати функціонування та перспективи динаміки основних моделей політичної поляризації (моно-, бі-, мультиполярність) світу. Пропонується оригінальний авторський погляд на перспективи подальшого реформатування світоустрою через створення CAMPUS-системи, характеристиками якої є розбудова конкурентного (Competitive), рухливого (Agile), багатовекторного (Multi-vector), прагматичного (Pragmatic), незбалансованого (Unbalanced), егоїстичного (Selfish) світу.

Ключові слова: *світоустрій, монополярність, біполярність, мультиполярність, SPOD-світ, VUCA-світ, BANI-світ, CAMPUS-світ.*

Світ змінився... Я відчуваю це у воді, відчуваю це у землі,
відчуваю у повітрі.

Багато з того, що було, – пішло...
Дж. Р. Р. Толкін. «Володар пернів»

Постановка проблеми. Головною відмінною рисою сучасного світу став його перехід у якісно новий стан, відбулися зміни загальної архітектоники міжнародного життя. Після закінчення «холодної війни» та завершення ери протистояння двох соціально-політичних систем у міжнародних відносинах розгорнувся дуже складний процес становлення нових пріоритетів і цінностей, сформувалися нові центри міжнародного життя, якісно змінився склад активних членів міжнародної спільноти, ускладнився зміст їхніх взаємин. При цьому, якщо згадати, що залежно від кількості полюсів міжнародної могут-

ності зазвичай вирізняють три системні моделі міжнародних відносин – монополярну, біполярну та мультиполярну, які з об’єктивних обставин час від часу змінюють одна одну, то сьогодні можемо констатувати ситуацію, коли *світ набуває ознак системної невизначеності своєї полярності*. Отже, з огляду на традиційний набір показників, що визначають статус полюсу (військова сила, економічна могутність, внутрішньополітична стабільність, науково-технічний потенціал, демографічна потужність, якість державного управління, ідеологічний вплив [1, с. 236]), бачимо, як зараз знову розпочалося активне балансування на межі моно- та біполярного світів. *Які загрози несе таке балансування? До чого воно може призвести?* Необхідність пошуку відповідей на ці питання визначила **мету** цієї статті: аналіз механізмів, що детермінують трансформацію полярності світоустрою, а також встановлення причинно-наслідкових зв’язків виникнення стану системної невизначеності, у якому опинився сучасний світ, та розроблення прогнозу його подальшої динаміки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема поляризації в сучасному світі останнім часом активно обговорюється представниками вітчизняної та зарубіжної соціологічної і політичної науки і практики. Так, А. Acharya, R. Alcaro, D. Blagden, A. Cooley та D. Nexon, С. J. Dolan, В. Jones, R. Haass, В. Martill та L. ten Brinke, J. Mearsheimer, D. Tizzard та інші досліджували проблеми та перспективи моно-, бі- та мультиполярності [2–14]. Л. Герасіна, М. Гетьманчук, В. Зубов, О. Дашевська, А. Міщенко, І. Поліщук, В. Розумюк, М. Требін, М. Фесенко, О. Штрайхер та інші аналізували особливості світоустрою на зламі епох [1, с. 15–23]. R. Berger, J. Cascio, N. Horney, М. Мельник, Ю. Снисаренко, І. Стегосенко, Ю. Чалюк та інші розробляли проблематику SPOD-, VUCA- та BANI-світу [24–36]. Усі ці дослідження сформувавши потужне джерельне підґрунтя для нашого аналізу заявленої проблеми.

Виклад основного матеріалу. Пошук відповідей на поставлені на початку статті питання визначив логіку наших міркувань. Почнімо з того, що будь-яке балансування розхитує систему, принаймні не сприяє її усталеності. Зрозуміло, кожний із варіантів полярності світоустрою не є ідеальним, має свої переваги і недоліки, утім невизначеність є значно небезпечнішою. Протягом останніх 40 років ми спостерігаємо прискорений транзит від SPOD-світу спочатку до VUCA-світу, а від нього і до BANI-світу.

SPOD-світ – **Steady** (усталений), **Predictable** (передбачуваний), **Ordinary** (простий), **Definite** (визначений) – існував до кінця 1980-х рр. і досить упевнено відчував себе в умовах біполярного світоустрою, навіть незважаючи на «холодну війну» часів протистояння «двох систем – двох способів життя». Проблеми почалися на початку 1980-х рр., коли таке «холодне» протистояння набуло «гарячого» вигляду після вторгнення СРСР до Афганістану в 1979 р. До речі, аналогія з сучасним вторгненням РФ до України напрошується сама

по собі – військове зіткнення держав-полюсів на території «третьої» країни за можливість її залучення та утримання в сфері свого впливу. Невдачі в афганській війні в поєднанні з іншими об'єктивними суспільними процесами поставили крапку в багаторічному біполярному протистоянні – СРСР та вся соціалістична система розпалися, відбулася зміна полярності світоустрою в бік монополярності з центром в США. Підкреслимо, не мультиполярності, як очікувалось, а саме монополярності. Так, зрозуміло, що монополярний світ має свої переваги – передбачуваність розгортання світових подій, можливість соціального розвитку великої кількості держав під прикриттям «глобального лідера» без активних конфліктів між собою. Більше того, можна навіть припустити, що для збереження миру один владно-силовий полюс підходить краще, оскільки мінімізуються конкурентні змагання між великими державами в усіх сферах, зокрема і військовій, згортається гонка озброєнь, а це значно збільшує шанси на збереження миру. Проте латентними наслідками однополярного світоустрою нехтувати не можна – відсутність реального розподілу влади у світі, її монополізація і, як наслідок, відсутність дієвого механізму «стримування та противаг» значно підвищує загрозу появи конкурента, який не бажає миритися з розстановкою сил, що склалася. До речі, такий сценарій почала стрімко реалізовувати РФ у другій половині нульових – на початку 20-х рр. XXI ст. Його розгортання можна відстежити, якщо проаналізувати останні 15 років керівництва В. Путіним Російською Федерацією. Звернімося до кількох його публічних виступів цих років. Так, у відомій Мюнхенській промові на конференції з питань політики безпеки ще в лютому 2007 р. було чітко акцентовано наміри РФ щодо усунення США з лідерських позицій із констатацією кінця монополярного світу, який був охарактеризований як *(мовою оригіналу)* «мир одного хозяина, одного суверена», який «ничего общего не имеет, конечно, с демократией» [37]. Ще більш категорично і жорстко Путін артикулював власне ставлення до однополярного світу в жовтні 2014 р., коли у своїй Валдайській промові зазначив *(мовою оригіналу)*: «Момент однополярности убедительно продемонстрировал, что наращивание доминирования одного центра силы не приводит к росту управляемости глобальными процессами. Напротив, подобная неустойчивая конструкция доказала свою неспособность эффективно бороться с такими подлинными угрозами, как региональные конфликты, терроризм, наркотрафик, религиозный фанатизм, шовинизм и неонацизм. В то же время она открыла широкую дорогу для проявления национального тщеславия, манипулирования общественным мнением, грубого подавления воли слабого волей сильного. По своей сути однополярный мир – это апология, апологетика диктатуры и над людьми, и над странами» [38]. Підкреслимо, це проголошувала людина, яка за кілька місяців до того провела анексію частини території сусідньої держави, фак-

тично демонструючи цілком однозначні наміри просунути на роль саме одноосібного світового лідера свою кандидатуру. А далі бачимо, як у промові – посланні Федеральному зібранню 1 березня 2018 р. Путін оголосив уже всі незалежні країни, які утворилися після розпаду СРСР, втраченими територіями Росії, висуваючи, по суті, територіальні претензії практично до всіх сусідів [39]. І першою «показовою» країною – жертвою цієї реваншистської ідеології мала стати саме Україна, яка, по-перше, була найбільш значущою і в економічному, і в політичному значенні союзною республікою, а по-друге, що, очевидно, стало найбільш значущим для Путіна, Україна була основним каталізатором розпаду СРСР, за яким він відверто ностальгує. Її треба було показово покарати і повернути.

Отже, бачимо, що фактично Путін навряд чи прагнув відновлення біполярності світоустрою, яка, за визначенням В. Розумюка, передбачає «значний відрив двох членів міжнародної спільноти від решти країн за сукупними показниками могутності – наддержавність» [1, с. 237], він просто намагався посунути США, поставивши Росію на їхнє місце на вершині світової піраміди могутності. Але, переконавшись, що «місія нездійсненна», бо глобальні поразки РФ у повномасштабній війні з Україною продемонстрували її реальну «могутність» і, відповідно, марність подібних претензій, Путін, прикриваючись риторикою щодо прагнення багатополарності світоустрою, досить швидко переорієнтувався в бік біполярності, що абсолютно чітко проглядається в його черговій Валдайській промові 27 жовтня 2022 р. (*мовою оригіналу*): «Напомню, что западная цивилизация не является единственной даже на нашем общем евразийском пространстве. Более того, большинство населения сосредоточено именно на востоке Евразии – там, где возникли очаги древнейших цивилизаций человечества. Ценность и значение Евразии в том, что этот материк представляет собой самодостаточный комплекс, обладающий гигантскими ресурсами любого рода и огромными возможностями» [40].

Утім сьогодні питання, чи дійсно на нас чекає повернення до біполярності, залишається відкритим. І не тільки тому, що словам Путіна довіряти не можна. Одна з теорій світового порядку стверджує, що постійні бі- та багатополарні варіанти вже фактично вичерпали свій життєздатний потенціал, і далі однополарність буде перериватися тільки дуже рідкісними «мультиполарними моментами» [19].

Аналізуючи цю промову Путіна, експерти виділили три основних моменти. Перший – президент РФ вже не звертається до Заходу, бо там його давно ніхто не слухає і йому ніхто не вірить. Другий – більшість тез орієнтовано виключно на внутрішнього споживача, що цілком впливає з попереднього моменту. І третій – Путін вирішив спробувати сформувати конфігурацію, у якій є умовний західний світ, який прагне пригнічувати всіх, та інший, схід-

ний, цивілізований – Росія, Китай, Індія з потужними культурними традиціями, який виступає альтернативою першому. І ось цю ідею Путін просуває не лише для внутрішнього споживача, але й для зовнішнього [41]. Отже, Путін на словах лобіює ідею багатополярності (*мовою оригіналу*): «...многополярность – это реальный, а по сути, единственный шанс для той же Европы восстановить свою политическую и экономическую субъектность», артикулює верховенство права (*мовою оригіналу*): «И прежде всего мы считаем, что новый миропорядок должен основываться на законе и праве, быть свободным, самобытным и справедливым» [40], звинувачуючи в усіх сучасних глобальних проблемах людства виключно США і презентуючи Росію як взірць демократії і толерантності, який просто не може не виступати одним із найбільш впливових полюсів сучасного світоустрою. До речі, ця промова яскраво контрастує з виступом Верховного представника ЄС у закордонних справах та політиці безпеки Жозепа Борреля-і-Фонтельєса, що відбувся за два тижні до цього (12 листопада 2022 р.). Головний дипломат Євросоюзу також дав оцінку новій світової реальності, але при цьому не намагався знайти винного ззовні, а, навпаки, продемонстрував суто інтернальний підхід, відверто відповідаючи на два ключових питання: **що** – «що відбувається? що буде далі? що ми повинні робити?» та **як** – «як ми діємо? як ми працюємо? як ЄС може отримати кращі результати?» [42]. Він чітко вказав на помилки, яких припустився ЄС, і визначив шляхи їхнього подолання, не намагаючись, на відміну від президента РФ, перекласти відповідальність на інших.

Таким чином, те, що світ не просто кардинально змінився, але й перейшов у стан системної невизначеності, не викликає сумніву вже ні в кого, проте реакція на такі зміни є відверто запізнілою – це відбулося не вчора. Ще на початку 1990-х американськими військовими була озвучена концепція VUCA-світу. Вона вчила, як діяти в мінливих (*Volatility*), невизначених (*Uncertainty*), складних (*Complexity*) і неоднозначних (*Ambiguity*) ситуаціях, що виникли після закінчення «холодної війни». Головним у цій концепції було те, що на перший план вийшла не можливість розуміти й будувати прогнози та плани, а здатність відчувати зміни і швидко адаптуватися до них [35]. Більше того, бути лідером тепер означало не тільки вміти реагувати на зміни, що лавиноподібно накривають світ, але й управляти ними. Цей акронім став активно використовуватися у 2007–2009 рр. у сфері бізнесу, під час глобальної фінансової кризи, але на той же саме час припадає і проникнення ідеї VUCA-світу в політику. З одного боку, можна було спостерігати, як спроби «колективного Заходу» протистояти нестабільності, невизначеності й неоднозначності нового світоустрою призвели до того, що країни Євросоюзу замість того, щоб посісти проактивну позицію, непомітно для себе опинилися в пастці максимальної залежності від російських енергоносіїв та величезного китайського

експортно-імпортного ринку. Про це відверто сказав Жозеп Боррель-і-Фонтельєс у вже згадуваному нами виступі у Брюсселі 12 жовтня 2022 р.: «Отже, наше процвітання базувалося на Китаї та Росії. Очевидно, сьогодні ми повинні шукати нових шляхів для енергії зсередини Європейського Союзу, наскільки це можливо, тому що ми не повинні міняти одну залежність на іншу... Люди не усвідомлюють цього, але той факт, що Росія і Китай уже не є тими, ким вони були для нашого економічного розвитку, вимагає сильної реструктуризації економіки» [42]. Утім розуміння цього прийшло занадто пізно. Свідомо чи несвідомо залишилися непоміченими (або були просто проігноровані) політичні сигнали, що надходили з РФ як через відверто агресивні дії на світовій арені, так і через публічні виступи її очільника, у тому числі й ті, на які ми вже посилалися.

З іншого боку, з початку 1990-х рр. розгорнулися процеси активної політичної трансформації не тільки на пострадянському, але й на всьому постсоціалістичному просторі. Євросоюз і НАТО значно розширилися за рахунок цих країн, що повинно було забезпечити розбудову нового світоустрою після закінчення «холодної війни». Цей світоустрій мав зберегти свою біполярність з усіма її перевагами, як-то можливість об'єднання держав навколо центрів сили та створення економічних, політичних та військових союзів, але вже в інших умовах, коли протистояння полюсів втрачає антагоністичний (у першу чергу ідеологічний) характер і переноситься виключно в економічну сферу. Проте сталося не так, як гадалося. Як ми вже зазначали, прогнозований і стабільний SPOD-формат остаточно пішов в історію, поступившись спочатку епосі VUCA, а після 2019 р. – взагалі BANI-світоустрою. У результаті мінливість (**V**olatility) перетворилася на крихкість (**B**rittle), невизначеність (**U**ncertainty) обернулася тривожністю (**A**nxious), складність (**C**omplexity) – нелінійністю (**N**onlinear), а неоднозначність (**A**mbiguity) – незбагненністю (**I**ncomprehensible). Крихкість BANI-світу стала означати, що всі узвичаєні способи і методи дій можуть у будь-який момент зруйнуватися, і навіть дрібниця здатна похитнути габітуалізований порядок, тривожність почала засвідчувати постійну напругу, що панує в суспільстві в очікуванні непередбачуваних подій, нелінійність виявилася здатною знищити чіткий зв'язок між причиною та наслідком дій, а незбагненність стала результатом того, що в умовах браку знань та прогнозованих наслідків рішення часто приймаються «наосліп». Отже, не пройшло і трьох років з моменту встановлення BANI-світоустрою, як усі його «неприємні» характеристики створили страшний прецедент – повномасштабне вторгнення РФ в Україну 24 лютого 2022 р. і, як наслідок, потрапляння людства в ситуацію, коли небезпека початку третьої світової війни стала максимальною. Виникає цілком природне питання – що далі?

У вересні 2022 р. було опубліковано вельми цікаві роздуми професора University College of London Володимира Пастухова, у яких він спробував дослідити проміжні результати російсько-української війни та спрогнозувати можливі наслідки того, що відбувається, припускаючи, що ця війна є лише прелюдією до більших історичних зрушень [43]. Ось деякі з його 25 тез (*мовою оригіналу*).

– *«Несмотря на то, что вкрапления и империализма, и национализма в то, что условно можно обозначить как социально-политическая сущность текущих событий, весьма значительны, они остаются в ней всего лишь примесями (impurities) в нечто более значимое, что формирует базовые тенденции».*

– *«В данном конкретном случае вооруженный конфликт происходит в конечном счете между наследниками советского «большевизма» – либерал-большевиками, продвигающими «большой скачок» в модерн («европейский проект»), и национал-большевиками, продвигающими «большой скачок» в архаику («евразийский проект»). Между этими полюсами располагаются многочисленные «промежуточные» движения, которые по мере обострения гражданского конфликта вынуждены присоединяться к одному из крайних течений. Этот водораздел можно наблюдать и в России, и в Украине».*

– *«...в результате такого «территориального» распределения политических предпочтений гражданское (идеологическое) по своей природе противостояние на постсоветском пространстве приобрело внешнюю «превращенную форму» межнационального конфликта. В Украине это противостояние сразу было встроено в более актуальную антиколониальную повестку с соответствующей реакцией со стороны России, где тут же сформировалась проимпериалистическая повестка с четко выраженным антиукраинским профилем. Эта сложность заставляет меня предположить, что дальнейшее развитие ситуации как внутри России, так и внутри Украины будет «нелинейным»».*

– *«Конфликт с Украиной вырос из незамеченной и неоцененной должным образом гражданской войны на постсоветском пространстве, в которой те, кто убежал слишком далеко вперед, схлестнулись с теми, кто застрял в глубоком тылу истории. Пройдя через несколько кругов ада внешних, она неизбежно вернется к своему первобытному состоянию и проявит себя открыто как в России, так и в Украине. И цыплят победы мы будем считать по итогам всего этого, а не по промежуточным итогам военной операции».*

Зрозуміло, що автор намагався прорахувати можливі варіанти розгортання подій, але зробити це було вкрай важко, бо ситуація змінюється нелінійно і незбагненно, тобто в абсолютній відповідності до характеристик BANI-світу. Утім В. Пастухов досить чітко зміг зафіксувати високу ймовірність збереження біполярності на макрорівні суспільних відносин. Погоджуючися в цілому

з цим висновком, додамо, що тенденція тяжіння світоустрою до біполярності збережеться і на мета-, і на мегарівні. І така біполярність, ураховуючи сучасні реалії, буде досить жорсткою, оскільки ґрунтуватиметься на постійних незмінних інтересах, які скріплюються ідеологічними компонентами. З огляду на це можна припустити, що зараз світ стрімко розгортається вбк формату, описаному в класичній концепції національного інтересу Г. Морґентау з її 10 базовими позиціями:

1. Анархізм – у світі не існує актора, що може регулювати взаємодії держав.
2. Самодопомога – в анархії держави не можуть припустити, що інші допоможуть їм вижити, і тому повинні покладатися на самодопомогу.
3. Сила – всі актори захищають свої інтереси через насилля.
4. Захист – учасники міжнародних відносин перш за все переймаються захистом влади.
5. Баланс сил – превентивна гонка озброєнь.
6. Гегемонія – кожна держава прагне до панівного становища у світі.
7. Полярність – поділ контролю над світом між державами.
8. Балансування – держава робить усе для збереження балансу сил.
9. Відхилення – країни можуть дозволити іншій державі компенсувати витрати на балансування.
10. Приховування – країни сподіваються уникнути конфлікту з надією, що їм це вдасться надовго [44].

Висновки. Отже, людство знов опинилося на зламі епох, бо перспективи зміни формату світоустрою найближчим часом виглядають вельми реальними. Аналіз тих процесів, які зараз стрімко розгортаються, дозволяють припустити, що людство опинилося перед цілком реальною небезпекою трансформації BANI-світу у SASI-світ – хиткий (*Shaky*), анархічний (*Anarchic*), еґоїстичний (*Selfish*), безвідповідальний (*Irresponsible*). Утім ми впевнені, що світова спільнота має всі шанси уникнути такого вкрай небезпечного сценарію розгортання подій, побудувавши світоустрій, який хоча і не є ідеальним, проте здатен створити оптимальні умови для її виживання та недопущення розгортання третьої світової війни. Такий вихід ми вбачаємо у формуванні **CAMPUS-світу** – конкурентного (*Competitive*), рухливого (*Agile*), багатовекторного (*Multi-vector*), прагматичного (*Pragmatic*), незбалансованого (*Unbalanced*), еґоїстичного (*Selfish*). Незважаючи на всі його зрозумілі недоліки, сподіваємося, що саме цей акронім (латин. *campus* – поле, відкритий простір) утримає людство від фатального кроку у прірву, створивши «відкритий простір» для соціального прогресу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Розумюк В. Модель багатопольярної системи міжнародних відносин: стабільність і конфліктогенність. *Європейські історичні студії*. 2016. №4. С. 234–248.

2. Acharya A. The Myth of the «Civilization State»: Rising Powers and the Cultural Challenge to World Order. *Ethics & International Affairs*. 2020. Vol. 34, No. 2. P. 139–156.
3. Alcaro R. The West, multipolarity, and the liberal order. *The Brookings Institution*. 2015. 10.04. URL: <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2015/04/10/the-west-multipolarity-and-the-liberal-order/> (accessed date: 30.10.2022).
4. Blagden D. Global Multipolarity, European Security and Implications for UK Grand Strategy: Back to the Future, Once Again. *International Affairs*. 2015. Vol. 91, No. 2. P. 333–350. DOI: 10.1111/1468–2346.12238.
5. Blagden D. Power, polarity, and prudence: the ambiguities and implications of UK discourse on a multipolar international system. *Defence Studies*. 2019. Vol. 19, Issue 3. P. 209–234. DOI: 10.1080/14702436.2019.1643243.
6. Cooley A., Nexon D. Exit from Hegemony: The Unraveling of the American Global Order. New York, NY : Oxford University Press, 2020. xix, 280 p.
7. Dolan C. J. Obama and the emergence of a multipolar world order : redefining U. S. foreign policy. Lanham, Maryland : Lexington Books, 2018. x, 247 p.
8. Haass R. A World in Disarray : American Foreign Policy and the Crisis of the Old Order. New York, NY : Penguin Books, 2018. 359 p.
9. Jones B. A Not Quite Multipolar World. *Think Tanks, Foreign Policy and the Emerging Powers* / ed. by M. McGann. Cham : Springer International Publishing : Imprint: Palgrave Macmillan, 2019. P. 61–78.
10. Martill B., ten Brinke L. Europe in a multipolar world. *Strategic Updates*. 2020. June. URL: <https://www.lse.ac.uk/ideas/Assets/Documents/updates/LSE-IDEAS-Europe-in-a-Multipolar-World.pdf> (accessed date: 30.10.2022).
11. Mearsheimer J. J. Why We Will Soon Miss the Cold War. *The Atlantic Monthly*. August 1990. Vol. 266, No. 2. P. 35–50. URL: <https://www.mearsheimer.com/wp-content/uploads/2019/07/A0014.pdf> (accessed date: 30.10.2022).
12. Power relations in the twenty-first century : mapping a multipolar world? / edited by Donette Murray and David Brown. London ; New York : Routledge, Taylor & Francis Group, 2018. xv, 225 p.
13. The new world disorder : challenges and threats in an uncertain world / edited by J. L. Black, Michael Johns, and Alanda D. Theriault. Lanham : Lexington Books, 2019. x, 284 p.
14. Tizzard D. A. American Unipolarity: The Uneven Distribution of Power. *Global Politics Review*. 2017. Vol. 3, Issue 2. P. 10–25. URL: <https://ideas.repec.org/a/gpr/journal/v3y2017i2p10–25.html> (accessed date: 30.10.2022).
15. Getmanchuk M., Straikher O. Peculiarities of the Concepts of International and World Order Interpretation in Modern International Relations. *Історико-політичні проблеми сучасного світу* : зб. наук. ст. 2021. Т. 44. С. 9–16.
16. Herasina L. M., Trebin M. P., Volianska O. V. Macrofluctuations of the international system under the influence of global turbulence and hybrid wars. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: філософія, філософія права, політологія, соціологія*. 2022. №2 (53). С. 133–155.

17. Герасіна Л. М. Історико-політична еволюція міжнародних систем: сутність, закономірності, типи. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Політологія. 2016. №2 (29). С. 80–94.
18. Герасіна Л. М., Требін М. П. «Злами світосистеми»: глобальні зрушення та гібридні виклики. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2020. №4 (47). С. 72–93.
19. Дашевська О. Новий світовий порядок: теоретичні концепції. *Evropský politický a právní diskurz*. 2015. Vol. 2, Issue 4. P. 59–64.
20. Зубов В. О. Новий світовий порядок: кроскультурний пастиш. *Культурологічний вісник*. 2016. Вип. 35 (1). С. 115–121.
21. Міщенко А. Б. Новий світовий порядок: міжнародний дискурс. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2020. Вип. 6. С. 44–55.
22. Поліщук І. О. Напад Росії на Україну як претензія на авторитарну зміну світового порядку. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*. Серія: філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2022. №2 (53). С. 156–165.
23. Фесенко М. В. Концептуальна інтерпретація міжнародного та світового порядку. *Науковий Вісник Дипломатичної академії України*. 2014. № 21 (2). С. 105–110.
24. After VUCA, the transformation to a BANI world. *LLYC IDEAS*. 16.03.2021. URL: <https://ideasen.llorenteycuencia.com/2021/03/16/after-vuca-the-transformation-to-a-bani-world/> (accessed date: 30.10.2022).
25. BANI: A new framework to make sense of a chaotic world. *Think insights*. URL: <https://thinkinsights.net/leadership/bani/> (accessed date: 30.10.2022).
26. Berger R. How to Survive in the VUCA World. Hamburg: Roland Berger, 2013. 365 p.
27. Cascio J. Facing the Age of Chaos. *Medium*. 29.04.2020. URL: <https://medium.com/@cascio/facing-the-age-of-chaos-b00687b1f51d> (accessed date: 30.10.2022).
28. Horney N., Pasmore B., O'Shea T. Leadership Agility: A Business Imperative for a VUCA World. URL: <https://luxorgroup.fr/coaching/wp-content/uploads/Leadership-agility-model.pdf> (accessed date: 30.10.2022).
29. Leading in a VUCA World : Integrating Leadership, Discernment and Spirituality / edited by Jacobus (Kobus) Kok, Steven C. van den Heuvel. Cham : Springer International Publishing : Imprint: Springer, 2019. xvi, 209 p.
30. Managing in a VUCA World / edited by Oliver Mack, Anshuman Khare, Andreas Krämer, Thomas Burgartz. Cham : Springer International Publishing : Imprint: Springer, 2016. xviii, 259 p.
31. Sustainable development goals : lessons and challenges in the VUCA world / editors, Dr. Kavita Indapurkar, Dr. Neeru Sidana. New Delhi : Bloomsbury, 2022. viii, 293 p.
32. Мельник М. Тендітна та неспокійна епоха: як технології змінюють світ і як бути до цього готовим. *HIGHLOAD*. 2022.29.04. URL: <https://highload.today/uk/blogs/tenditna-ta-nespokijna-epoha-yak-tehnologiyi-zminyuyut-svit-i-yak-buti-do-tsogo-gotovim/> (дата звернення: 30.10.2022).

33. Мірошнікова А. Що таке світ BANI та як нам підготувати до нього дітей? *Освіторія*. URL: <https://osvitoria.media/experience/shho-take-svit-bani-ta-yak-nam-pidgotuvaty-do-nogo-ditej/> (дата звернення: 30.10.2022).
34. Снисаренко Ю. SPOD – чому цей світ уже пройдено і більше не повернеться? *Без зморшок*. 2022. 25 черв. URL: <https://zmorshki.in.ua/psyholohiya/spod-chomy-sei-svit-yje-proideno-i-bilshe-ne-povernetsia/> (дата звернення: 30.10.2022).
35. Стегостенко І. Нові виклики: прощай, світ VUCA, ласкаво просимо у світ BANI. *Mind*. 2022. 21 січ. URL: <https://mind.ua/openmind/20235173-novi-vikliki-proshchaj-svit-vuca-laskavo-prosimo-u-svit-bani> (дата звернення: 30.10.2022).
36. Чалюк Ю. Глобальний соціально-економічний розвиток в умовах VUCA, SPOD, DEST та BANI світу. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. № 36. DOI: 10.32782/2524–0072/2022-36-21. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1133/1091> (дата звернення: 30.10.2022).
37. Выступление Владимира Путина на Мюнхенской конференции по вопросам политики безопасности. Мюнхен, 10 февраля 2007 г. URL: [https://ru.wikisource.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D1%87%D1%8C_%D0%9F%D1%83%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0_%D0%B2_%D0%9C%D1%8E%D0%BD%D1%85%D0%B5%D0%BD%D0%B5_\(2007\)](https://ru.wikisource.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D1%87%D1%8C_%D0%9F%D1%83%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0_%D0%B2_%D0%9C%D1%8E%D0%BD%D1%85%D0%B5%D0%BD%D0%B5_(2007)) (дата обращения: 30.10.2022).
38. Валдайская речь Путина: Выступление на итоговой пленарной сессии XI заседания Международного дискуссионного клуба «Валдай» в г. Сочи. Тема заседания – «Мировой порядок: новые правила или игра без правил?». URL: [https://ru.wikisource.org/wiki/%D0%92%D0%B0%D0%BB%D0%B4%D0%B0%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D1%87%D1%8C_%D0%9F%D1%83%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0_\(2014\)](https://ru.wikisource.org/wiki/%D0%92%D0%B0%D0%BB%D0%B4%D0%B0%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D1%87%D1%8C_%D0%9F%D1%83%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0_(2014)) (дата обращения: 30.10.2022).
39. Послание Президента Федеральному собранию, 1 марта 2018 года, Москва. URL: <https://www.prlib.ru/item/761572> (дата обращения: 30.10.2022).
40. Полный текст обращения Владимира Путина на «Валдае» 27 октября 2022. *Комсомольская правда*. 2022. 27 окт. URL: <https://www.kp.ru/daily/27463/4668903/> (дата обращения: 30.10.2022).
41. Катриченко Т. Иллюзия величия. Как Путин хочет разделить мир, снова требуя переговоров с Западом. *Фокус*. 2022. 28 окт. URL: <https://focus.ua/politics/534904-valdajskaya-rech-kak-putin-hochet-razdelit-mir-snova-trebuya-peregovorov-s-zapadom> (дата обращения: 30.10.2022).
42. Нова світова реальність: революційний виступ топдипломата ЄС Жозепа Борреля (12.10.2022 р.). *FREEDOM*. 2022. 12 жовт. URL: <https://uatv.ua/uk/nova-svitova-realnist-revoljutsijnij-vystup-topdyplomata-yes-zhozepa-borrelya/> (дата звернення: 30.10.2022).
43. Когда «победа» – только начало. 25 тезисов политолога Пастухова. *Свободное пространство*. 2022. 12 авг. URL: <https://novaya.media/articles/2022/08/12/kogda-pobeda-tolko-nachalo-25-tezisev-politologa-pastukhova> (дата обращения: 30.10.2022).

44. Morgentau H. J. *Politics among Nations: the struggle for power and peace*. 7th ed. / revised by Kenneth W. Thompson and W. David Clinton. Boston : McGraw-Hill Higher Education, 2006. xxxix, 703 p.

REFERENCES

1. Rozumyuk, V. (2016). Model' bahatopolyarnoyi systemy mizhnarodnykh vidnosyn: stabil'nist' i konfliktohennist' [The model of the multipolar system of international relations: stability and conflict potential]. *Yevropeys'ki istorychni studiyi – European historical studies*, 4, 234–248 [in Ukrainian].
2. Acharya, A. (2020). The Myth of the «Civilization State»: Rising Powers and the Cultural Challenge to World Order. *Ethics & International Affairs*, 34 (2), 139–156.
3. Alcaro, R. (2015). The West, multipolarity, and the liberal order. *The Brookings Institution*. 10.04. Retrieved from <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2015/04/10/the-west-multipolarity-and-the-liberal-order/>.
4. Blagden, D. (2015). Global Multipolarity, European Security and Implications for UK Grand Strategy: Back to the Future, Once Again. *International Affairs*, 91 (2), 333–350. DOI: 10.1111/1468–2346.12238.
5. Blagden, D. (2019). Power, polarity, and prudence: the ambiguities and implications of UK discourse on a multipolar international system. *Defence Studies*, 19 (3), 209–234. DOI: 10.1080/14702436.2019.1643243.
6. Cooley, A., & Nexon, D. (2020). *Exit from Hegemony: The Unraveling of the American Global Order*. New York, NY: Oxford University Press.
7. Dolan, C. J. (2018). *Obama and the emergence of a multipolar world order : redefining U. S. foreign policy*. Lanham, Maryland: Lexington Books.
8. Haass, R. (2018). *A World in Disarray : American Foreign Policy and the Crisis of the Old Order*. New York, NY: Penguin Books.
9. Jones, B. (2019). A Not Quite Multipolar World. In McGann, M. (Ed.). *Think Tanks, Foreign Policy and the Emerging Powersm*, Pp. 61–78. Cham: Springer International Publishing: Imprint: Palgrave Macmillan.
10. Martill, B., & ten Brinke, L. (2020). Europe in a multipolar world. *Strategic Updates*. June. Retrieved from. <https://www.lse.ac.uk/ideas/Assets/Documents/updates/LSE-IDEAS-Europe-in-a-Multipolar-World.pdf>.
11. Mearsheimer, J. J. (1990). Why We Will Soon Miss the Cold War. *The Atlantic Monthly*, 266 (2), 35–50. Retrieved from <https://www.mearsheimer.com/wp-content/uploads/2019/07/A0014.pdf>.
12. Murray, D., & Brown, D. (Eds.) (2018). *Power relations in the twenty-first century : mapping a multipolar world?* London; New York: Routledge, Taylor & Francis Group.
13. Black, J. L., Johns, M., & Theriault, A. D. (Eds.) (2019). *The new world disorder : challenges and threats in an uncertain world*. Lanham: Lexington Books.

14. Tizzard, D. A. (2017). American Unipolarity: The Uneven Distribution of Power. *Global Politics Review*, 3 (2), 10–25. Retrieved from. <https://ideas.repec.org/a/gpr/journal/v3y2017i2p10-25.html>.
15. Getmanchuk, M., & Straikher, O. (2021). Peculiarities of the Concepts of International and World Order Interpretation in Modern International Relations. *Istoryko-politychni problemy suchasnoho svitu: Zbirnyk naukovykh statey – Historical and political problems of the modern world: Collection of scientific article*, 44, 9–16.
16. Herasina, L. M., Trebin, M. P., & Volianska, O. V. (2022). Macrofluctuations of the international system under the influence of global turbulence and hybrid wars. *Visnyk Natsionalnoho yurydychnoho universytetu imeni Yaroslava Mudroho. Serii: Filozofia, filozofia prava, politolohiia, sotsiolohiia – Bulletin of the Yaroslav Mudryi National Law University. Series: Philosophy, philosophy of law, political science, sociology*, 2 (53), 133–155.
17. Herasina, L. M. (2016). Istoryko-politychna evolyutsiya mizhnarodnykh system: sutnist', zakonmironosti, typy [Historical and political evolution of international systems: essence, regularities, types]. *Visnyk Natsionalnoho yurydychnoho universytetu imeni Yaroslava Mudroho. Serii: Filozofia, filozofia prava, politolohiia, sotsiolohiia – Bulletin of the Yaroslav Mudryi National Law University. Series: Philosophy, philosophy of law, political science, sociology*, 2 (29), 80–94 [in Ukrainian].
18. Herasina, L. M., & Trebin, M. P. (2020). «Zlamy svitosystemy»: hlobalni zrushennia ta hibrydni vyklyky [«Breaking the World System»: Global Shifts and Hybrid Challenges]. *Visnyk Natsionalnoho yurydychnoho universytetu imeni Yaroslava Mudroho. Serii: Filozofia, filozofia prava, politolohiia, sotsiolohiia – Bulletin of the Yaroslav Mudryi National Law University. Series: Philosophy, philosophy of law, political science, sociology*, 4 (47), 72–93 [in Ukrainian].
19. Dashevs'ka, O. (2015). Novyi svitovyi poriadok: teoretychni kontseptsii [New world order: theoretical concepts]. *Evropský politický a právní diskurz – European political and law discourse*, 2 (4), 59–64 [in Ukrainian].
20. Zubov, V. O. (2016). Novyi svitovyi poriadok: kroskulturnyi pastysh [The New World Order: A Cross-Cultural Pastiche]. *Kulturolohichnyi visnyk – Cultural Bulletin*, 35 (1), 115–121 [in Ukrainian].
21. Mishchenko, A. B. (2020). Novyi svitovyi poriadok: mizhnarodnyi diskurs [The New World Order: International Discourse]. *Mizhnarodni vidnosyny: teoretyko-praktychni aspekty – International relations: theoretical and practical aspects*, 6, 44–55 [in Ukrainian].
22. Polishchuk, I. O. (2022). Napad Rosiyyi na Ukrayinu yak pretenziya na avtorytarnu zminu svitovoho poriadku [Russia's attack on Ukraine as a claim to an authoritarian change in the world order]. *Visnyk Natsionalnoho yurydychnoho universytetu imeni Yaroslava Mudroho. Serii: Filozofia, filozofia prava, politolohiia, sotsiolohiia – Bulletin of the Yaroslav Mudryi National Law University. Series: Philosophy, philosophy of law, political science, sociology*, 2 (53), 156–165 [in Ukrainian].

23. Fesenko, M. V. (2014). Kontseptual'na interpretatsiya mizhnarodnoho ta svitovoho poryadku [Conceptual interpretation of the international and world order]. *Naukovyi Visnyk Dyplomatychnoyi akademiyi Ukrainy – Scientific Bulletin of the Diplomatic Academy of Ukraine*, 21 (2), 105–110 [in Ukrainian].
24. After VUCA, the transformation to a BANI world. *LLYC IDEAS*. 16.03.2021. URL: <https://ideasen.llorenteycuencia.com/2021/03/16/after-vuca-the-transformation-to-a-bani-world/> (accessed date: 30.10.2022).
25. BANI: A new framework to make sense of a chaotic world. Think insights. Retrieved from <https://thinkinsights.net/leadership/bani/>.
26. Berger, R. (2013). *How to Survive in the VUCA World*. Hamburg: Roland Berger.
27. Cascio, J. (2020). Facing the Age of Chaos. *Medium*. 29.04. Retrieved from <https://medium.com/@cascio/facing-the-age-of-chaos-b00687b1f51d>.
28. Horney, N., Pasmore, B., & O'Shea, T. Leadership Agility: A Business Imperative for a VUCA World. Retrieved from <https://luxorgroup.fr/coaching/wp-content/uploads/Leadership-agility-model.pdf>.
29. Kok, J.(K.), & van den Heuvel, S. C. (Eds.) (2019). *Leading in a VUCA World: Integrating Leadership, Discernment and Spirituality*. Cham: Springer International Publishing: Imprint: Springer.
30. Mack, O., Khare, A., Krämer, A., & Burgartz, T. (Eds.) (2016). *Managing in a VUCA World*. Cham : Springer International Publishing: Imprint: Springer.
31. Indapurkar, K., & Sidana, N. (Eds.) (2022). *Sustainable development goals : lessons and challenges in the VUCA world*. New Delhi: Bloomsbury.
32. Mel'nyk, M. (2022). Tenditna ta nespokiynaepokha: yak tekhnolohiyi zminyuyut' sviti yak buty do ts'oho hotovym [Fragile and Unsettled Age: How Technology is Changing the World and How to Be Prepared for It]. *HIGHLOAD*. 29.04. Retrieved from <https://highload.today/uk/blogs/tenditna-ta-nespokijna-epoha-yak-tehnologiyi-zminyuyut-svit-i-yak-buti-do-tsogo-gotovim/> [in Ukrainian].
33. Miroshnikova, A. Shcho take svit BANI ta yak nam pidhotuvaty do noho ditei [What is the world of BANI and how can we prepare children for it]? *Osvitoria*. Retrieved from <https://osvitoria.media/experience/shho-take-svit-bani-ta-yak-nam-pidgotuvaty-do-nogo-ditej/> [in Ukrainian].
34. Snysarenko, YU. (2022). SPOD – chomu tsey svit uzhe proydno i bil'she ne povernetsya [SPOD – why has this world already passed and will not return]? *Bez zmorshok*. 25.06. Retrieved from <https://zmorshki.in.ua/psyholohiya/spod-chomy-cei-svit-yje-proydno-i-bilshe-ne-povernetsia/> [in Ukrainian].
35. Stehostenko, I. (2022). Novi vyklyky: proshchay, svit VUCA, laskavo prosymo u svit BANI [New challenges: goodbye, VUCA world, welcome to the BANI world]. *Mind*. 21.01. Retrieved from <https://mind.ua/openmind/20235173-novi-viklyki-proshchaj-svit-vuca-laskavo-prosimo-u-svit-bani> [in Ukrainian].
36. Chalyuk, Yu. (2022). Hlobal'nyy sotsial'no-ekonomichnyy rozvytok v umovakh VUCA, SPOD, DEST ta BANI svitu [Global socio-economic development in the conditions of VUCA, SPOD, DEST and BANI world]. *Ekonomika ta suspil'stvo –*

- Economy and society*, 36. Retrieved from <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1133/1091> [in Ukrainian].
37. Vystuplenie Vladimira Putina na Mjunhenskoj konferencii po voprosam politiki bezopasnosti. Mjunhen, 10 fevralja 2007 g. [Vladimir Putin's speech at the Munich Conference on Security Policy. Munich, February 10, 2007]. Retrieved from [https://ru.wikisource.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D1%87%D1%8C_%D0%9F%D1%83%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0_%D0%B2_%D0%9C%D1%8E%D0%BD%D1%85%D0%B5%D0%BD%D0%B5_\(2007\)](https://ru.wikisource.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D1%87%D1%8C_%D0%9F%D1%83%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0_%D0%B2_%D0%9C%D1%8E%D0%BD%D1%85%D0%B5%D0%BD%D0%B5_(2007))[in Russian].
38. Valdajskaja rech' Putina: Vystuplenie na itogovoj plenarnoj sessii XI zasedanija Mezhdunarodnogo diskussionnogo kluba «Valdaj» v g. Sochi. Tema zasedanija – «Mirovoj porjadok: novye pravila ili igra bez pravil?» [Putin's Valdai speech: Speech at the final plenary session of the XI meeting of the Valdai Discussion Club in Sochi. The topic of the session is «World order: new rules or a game without rules?»]. Retrieved from [https://ru.wikisource.org/wiki/%D0%92%D0%B0%D0%BB%D0%B4%D0%B0%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D1%87%D1%8C_%D0%9F%D1%83%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0_\(2014\)](https://ru.wikisource.org/wiki/%D0%92%D0%B0%D0%BB%D0%B4%D0%B0%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D1%87%D1%8C_%D0%9F%D1%83%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0_(2014)) [in Russian].
39. Poslaniye Prezidenta Federal'nomu sobraniyu, 1 marta 2018 goda, Moskva [Address of the President to the Federal Assembly, March 1, 2018, Moscow]. Retrieved from <https://www.prlib.ru/item/761572> [in Russian].
40. Polnyy tekst obrashcheniya Vladimira Putina na «Valdaye» 27 oktyabrya 2022 [Full text of Vladimir Putin's address at «Valdai» on October 27, 2022]. *Komsomol'skaja pravda*. 27.10. Retrieved from <https://www.kp.ru/daily/27463/4668903/>[in Russian].
41. Katrichenko, T. (2022). Illyuziya velichiya. Kak Putin khochet razdelit' mir, snova trebuya peregovorov s Zapadom [Illusion of greatness. How Putin wants to divide the world, again demanding negotiations with the West]. *Fokus*. 28.10. Retrieved from <https://fokus.ua/politics/534904-valdajskaya-rech-kak-putin-hochet-razdelit-mir-snova-trebuya-peregovorov-s-zapadom> [in Russian].
- Nova svitova real'nist': revolyutsiynnyy vystup topdyplomata YeS Zhozepa Borrelya (12.10.2022 r.) [The new global reality: the revolutionary speech of the top EU diplomat Josep Borrell (October 12, 2022)]. *FREEDOM*. 2022.12.10. Retrieved from <https://uatv.ua/uk/nova-svitova-realnist-revoljutsijnyj-vystup-topdyplomata-yes-zhozepa-borrelya/> [in Ukrainian].
- Kogda «pobeda» – tol'ko nachalo. 25 tezisov politologa Pastukhova [When «victory» is just the beginning. 25 theses of the political scientist Pastukhov]. *SVOBODNOYE PROSTRANSTVO*. 2022.12.08. Retrieved from <https://novaya.media/articles/2022/08/12/kogda-pobeda-tolko-nachalo-25-tezisov-politologa-pastukhova> [in Russian].
42. Morgentau, H. J. (2006). *Politics among Nations: the struggle for power and peace*. 7th ed. / revised by Kenneth W. Thompson and W. David Clinton. Boston: McGraw-Hill Higher Education.

Погребная Виктория Леонидовна, доктор социологических наук, профессор, профессор кафедры социологии и политологии, Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, г. Харьков, Украина

ФОРМАТЫ МИРОУСТРОЙСТВА В УСЛОВИЯХ СИСТЕМНОЙ НЕОПРЕДЕЛЕННОСТИ: ВЗГЛЯД СОЦИОЛОГА

В статье проводится анализ процессов, характеризующих изменение форматов мироустройства при переходе от SPOD- к VUCA-, а затем и BANI-миру. Оцениваются результаты функционирования и динамики основных моделей политической поляризации (моно-, би-, мультиполярность) мира. Предлагается оригинальный авторский взгляд на перспективы дальнейшего реформатирования мироустройства через создание CAMPUS-системы, характеристиками которой являются развитие конкурентного (Competitive), гибкого (Agile), многовекторного (Multi-vector), прагматичного (Pragmatic), несбалансированного (Unbalanced), эгоистического (Selfish) мира.

Ключевые слова: мироустройство, монополярность, биполярность, мультиполярность, SPOD-мир, VUCA-мир, BANI-мир, CAMPUS-мир.

Pohribna Viktoriia Leonidivna, Doctor of Sociology Sciences, Professor, Professor of the Department of Sociology and Political Science, YaroslavMudryi National Law University, Kharkiv, Ukraine

WORLD ORDER FORMATS UNDER SYSTEMIC UNCERTAINTY: A SOCIOLOGIST'S VIEW

The article analyzes the processes that characterize the change in world order formats during the transition from SPOD- to VUCA-, and then to BANI-world. The results of functioning and dynamics of the main models of political polarization (mono-, bi-, multipolarity) of the world are evaluated. An original author's view is offered on the prospects for further reformatting of the world order through the creation of a CAMPUS-system, the characteristics of which are form a Competitive, Agile, Multi-vector, Pragmatic, Unbalanced, Selfish world.

Keywords: world order, monopolarity, bipolarity, multipolarity, SPOD-world, VUCA-world, BANI-world, CAMPUS-world.

